

Han kom ut ur garderoben in i hetluften

Kämpar för HBTQ-rättigheter i Latinamerika • Fann styrkan på masterprogrammet i Sverige

När han började på mastersprogrammet i internationell kommersiell skiljemannarätt vid Stockholms universitet visste han inte att det skulle förändra hans liv.

För första gången vågade han vara öppen med vem han var – ett beslut som fick omvälvande konsekvenser för såväl privatlivet som karriärvalet. Möt Herman M. Duarte, latinamerikansk advokat med fokus på HBTQ-rättigheter.

Det verkar inte finnas ord nog för att Herman M. Duarte ska kunna beskriva sin kärlek till Sverige – ett land han i den närmaste verkar känna sig andligt adopterat av.

– För första gången i mitt liv kände jag mig trygg, så trygg att jag vågade komma ut ur garderoben. För mig representerar Sverige solidaritet och yttrandefrihet. I Sverige kan du själv välja vem du vill vara. Det är ett egalitært samhälle med en stat som tar hand om sina medborgare. Sverige är helt enkelt vad demokrati i grund och botten handlar om.

Han beskriver svenskars hjärtan som ”stora vardagsrum med små dörrar”. En av dessa stora vardagsrum tillhörde Anders Karlsson.

– Anders är en god vän från International Law Students Association. För mig var det en stor lättnad att han kunde äta middag på restaurang med mig utan att bry sig de minsta om att jag är gay eller vad de andra gästerna eventuellt skulle tycka om saken.

Stärkt av allt stöd han fick i Sverige bestämde han sig för att komma ut offentligt på Facebook. Till saken hör att Herman M. Duartes gammelfarbror var José Napoleón Duarte – El Salvadors president under andra hälften av 1980-talet. Herman har med andra ord ett efternamn som är välkänt i hemlandet. Facebook-posten blev viral. På kort tid fick den över 50 000 visningar. Många skrev uppmanande kommentarer, däribland latinosångaren Ricky Martin. Men långt ifrån alla kommentarer var snälla. Det kunde stå sånt som ”Sverige har gjort dig pervers”, ”Du kommer att ruttna i helvetet” och ”Du skulle ha hållit det för dig själv istället för att skada alla i din omgivning som älskar dig.”

– Jag bröt mot en oskriven regel. Om du är homosexuell och tillhör den salvadoranska medelklassen möts du av tyst acceptans så länge du håller din homosexualitet för dig själv, förklarar Herman M. Duarte.

Han ger ett exempel.

– En homosexuell kompis till mig kan ta med sin partner till föräldrarna på middag men det är otänkbart att de skulle hålla varandra i handen. Deras kärlek är elefanten i rummet.

Facebook-posten fick också allvarliga konsekvenser för hans karriär. När han kom tillbaka till El Salvador 2011 var han utan förklarlig anledning utan jobb trots att han var tillräckligt kvalificerad för att kunna jobba på vilken advokatfirma som helst i hemlandet.

De få advokatbyråer som nappade på hans jobbansökningar erbjöd honom en lön som inte ens hade täckt studielånen. Han hade inget annat val än att starta eget, men att få klienter som oetablerad 23-åring är inte det lättaste.

Under ett år fick han slita hund på den egna firman, innan det äntligen vände. Herman M.

FOTO: ANTHONY MURILLO

– HBTQ-rättigheter handlar inte om att vi försöker tilltvinga oss några privilegier, säger Herman M Duarte

Duarte fick anställning på den costa ricanska firman Batalla Abogados. Under sin tid på Batalla utvecklades han inte bara i sin profession; advokatfirman gav honom styrkan att driva HBTQ-frågor i hemlandet. Som ett första steg började han skriva kolumner i den salvadoranska tidningen La Prensa Gráfica där han utmanade de traditionella uppfattningarna i det salvadoranska samhället.

Delägarna på advokatfirman stödde honom inte bara moraliskt utan även ekonomiskt. Efter fem år bestämde Herman M Duarte sig för att bli sin egen. Hans tidigare arbetsgivare stödde honom med startkapital så att han kunde grunda HDuarte LEX – den första advokatbyrån i Latinamerika med inriktning mot mänskliga rättigheter och skiljedomsrätt med målet att avskaffa diskriminering på grund av sexuell läggning eller könsidentitet.

En av de frågor som HDuarte LEX driver är rätten för par av samma kön att få en borgerlig vigsel. Advokatbyrån har skickat in en stämningansökan mot staten till El Salvadors högsta domstol för att den inte behandlar sina medborgare lika.

– HBTQ-rättigheter handlar inte om att vi försöker tilltvinga oss några privilegier. Vi vill inte inskränka andras rättigheter. Vi kräver endast att vi tillerkänns samma rättigheter som alla andra.

Det har gått bra för Herman Duarte och hans advokatbyrå. I våras hamnade han, som

den första latinamerikanska advokaten under 30 år, på den världsomfattande organisationen Chambers & Partners rankinglista. Den 26 oktober deltog han på en gala i London för att ta emot Top LGBT+ Future Leaders - en utmärkelse som delas ut varje år till 50 personer från hela världen som verkar för att stödja HBTQ-personer inom näringslivet. Han blev nyligen utnämnd till årets alumn från Master of International Commercial Arbitration Law för sin kamp för HBTQ-rättigheter i Latinamerika.

– Att få ett sådant erkännande från mitt svenska alma mater fick mig att gråta av lycka. Hela min yrkeskarriär har handlat om skiljemannarätt. Det jag lärde mig om rättsvister på masterutbildningen i Stockholm har varit till stor nytta i mitt arbete för mänskliga rättigheter. Jag står i stor tacksamhetsskuld till Dr. Patricia Shaughnessy som är programföreståndare för Master of International Commercial Arbitration Law, inte minst har hennes engagemang för att skapa nära och starka band mellan oss som läst hennes program betytt mycket för mitt arbete.

Framtidsutsikterna för mänskliga rättigheter i Latinamerika är blandade, enligt Herman Duarte. Å ena sidan finns starka progressiva krafter som driver på utvecklingen i en positiv riktning. En sådan kraft är faktiskt näringslivet eftersom man där börjar inse att mångfald har ett ekonomiskt värde.

– Nyligen startade butikskedjan Wal - Mart

ett HBTQ-program i Latinamerika. Anställda kan rapportera till företaget om de upplever sig ha blivit diskriminerade på grund av sexuell läggning eller könsidentitet. Ett liknande program startades i augusti av Nike, berättar Herman Duarte.

Även juridiken flyttar fram positionerna. Exempelvis har Corte Interamericana de Derechos Humanos (motsvarigheten till Europadomstolen i Syd- och Latinamerika) i tre viktiga avgöranden under 2010-talet (Flor Freire mot Ecuador, Angel Duque mot Colombia, Atalo Riffo mot Chile) visat att domstolen är i linje med rådande trend vad gäller HBTQ-rättigheter.

Men Herman Duarte ser även orosmoln på himlen när sociala media förvandlas till så kallade ekokammare där du aldrig kommer i kontakt med åsikter som avviker från dina egna. Tvärtom förstärks dina egna åsikter – likt ett eko – av att de upprepas av andra med samma ideologiska hemvist som du själv.

– Det leder till att sociala media radikaliserar såväl konservativa som progressiva och undergräver demokratins fundament, nämligen att olika ståndpunkter kan och bör samexistera. Jag önskar att de nordiska länderna kunde bli en tydligare röst i Latinamerika och världen. Ni har så mycket att bidra med när det kommer till frågor som demokrati, yttrandefrihet och respekt för mänskliga rättigheter.

Nydisputerad

• Erik Sinander, 13 oktober, *Internationell kollektivavtalsreglering. En studie i internationell privaträtt av den svenska modellen för reglering av anställningsvillkor.*

Juristprogrammet populärast

Juristprogrammet vid Stockholms universitet är landets mest sökta program till vårterminen 2018 med 4706 ansökningar och 1614 förstahandsansökningar.

Totalt har 45430 personer sökt utbildning vid Stockholms universitet. Detta kan jämföras med 45041 personer förra året. Nationellt minskade antalet sökande med cirka 0,2 procent.

Juridicums nyhetsbrev är gratis.
Skicka din post- eller mejl-
adress till
staffan.westerlund@juridicum.su.se
så får du nästa nyhetsbrev i din
brevlåda.

Gymnasiemöte om breddad rekrytering

Slår hål på myter om Juristprogrammet • Viktig att juristkåren återspeglar samhället

Torsdagen 21 september arrangerade Juridicum ett informationsmöte för anställda på gymnasieskolor i Stockholmsområdet.

Syftet med mötet, som besöktes av flera gymnasieskolor, var att nå studentgrupper som är underrepresenterade på Juristprogrammet.

– Vi måste nå ut till studenter som är intresserade av juridik och kompetenta, men som av olika förklaringar inte söker till Juristprogrammet. Det är också viktigt för juridikens legitimitet att juristerna som grupp återspeglar samhället, förklarar dekanen Jonas Ebbesson som var värd för mötet.

Jonas Ebbesson, som också leder arbetet med att ta fram Stockholms universitets centrala strategi för breddad rekrytering, berättade om detta arbete. Avsikten är att en sådan strategi ska kunna beslutas centralt under 2018. Regeringen har dessutom nyligen föreslagit att universiteten ska utöka sitt arbete med breddad rekrytering och breddat deltagande.

I våras genomförde Studentavdelningen på universitetet en kartläggning av den sociala bakgrunden hos studenter vid Stockholms universitet. Den visar att representationen av studenter med utländsk bakgrund på Juristprogrammet är förhållandevis god, även om det skiljer sig beroende från vilken region i världen studenten har sitt ursprung. Däremot är det en påtaglig underrepresentation av studenter från studieovana miljöer på Juristprogrammet oavsett om de har svensk eller utländsk bakgrund.

– Vi har inte svårt att få studenter. Det är inte därför vi har bjudit in er. Den senaste tioårsperioden har vi, med få undantag, varit den mest sökta grundutbildningen i Sverige. Vad vi ser är dock att vi har förhållandevis få studenter från studieovana hemmiljöer. Dem vill vi nå med er hjälp, förklarar Jonas Ebbesson.

På mötet deltog också Karel Stepàn, Li Me-

Karel Stepàn, Avin Kadir och Li Melander gör caseövningar i juridik tillsammans med gymnasierrepresentanterna.

lander och Avin Kadir från Mångfaldsprojektet – ett projekt som drivs av juriststudenter under ledning av Juridiska institutionen i syfte att uppmuntra underrepresenterade grupper att söka till Juristprogrammet. Mångfaldsprojektet gör bland annat besök på gymnasieskolor, anordnar rättegångsspel, bjuder in gymnasieelever att pröva på hur det är att vara juriststudent för en dag och håller en föreläsning om studieteknik på Juridisk introduktionskurs. De samarbetar även med högstadieskolor i Hjulsta, Akalla och Husby med att motivera elever till vidare studier.

En del av arbetet handlar om att slå hål på myter om Juristprogrammet, myter som de själva en gång i tiden gick på.

– I början hade jag med mig en portfölj och trodde att man måste vara jätteväklädd för att

vara juriststudent, berättar Li Melander.

Avin berättar att hon inte ens visste vad en paragraf var när hon började på Juristprogrammet. Hon visar den film som hon själv har spelat in där hon berättar hur det är att läsa juridik vid Stockholms universitet. Filmen är en del av den årligen återkommande Egentligenkampanjen där studenter från olika utbildningar vid universitetet ger filmade presentationer av sina studier. Vidare kan vem som helst skicka in frågor till studenterna. Avin får bland annat frågor om betygshets, tråkigaste kursen och vilka förkunskaper som behövs.

De närvarande gymnasierrepresentanterna på informationsmötet, framför allt studievägledare och lärare, får pröva på några av de caseövningar om juridik som Mångfaldsprojektet brukar

ha med sig när de gör skolbesök. Får en arbetsgivare kräva att en anställd ska ersätta en kunds kavaj om hon har spillt kaffe på den? Får läraren lyfta ut en bråkig elev från klassrummet? Får man sälja en grej till ett högre pris till någon annan när man redan har kommit överens med en första anbudsgivare om ett lägre pris? Caseövningarna visar sig vara mycket uppskattade. Gymnasierrepresentanterna argumenterar med varandra och ber om ytterligare ett case när Mångfaldsprojektet tänker avrunda.

Mångfaldsprojektets kontakt vid Juridiska institutionen är studievägledaren Jenny Nyman - Hök. Hon visar hur antagningsförfarandet till Juristprogrammet går till, vilken behörighet som krävs samt hur antagningsstatistiken ser ut.

Kvällen avslutas med att Jonas Ebbesson vänder sig till gymnasierrepresentanterna och ber dem om råd för hur Juridicum ska nå ut till underrepresenterade grupper. Några av kommentarerna:

- Visa att det inte är omöjligt att komma in på utbildningen.
- Viktigt med besök på skolorna av goda förebilder som är någorlunda jämgamla med eleverna.
- Avdramatisera juridikstudierna! Den förhållandevis bilden av studier på Juristprogrammet och Handels är att de präglas av elitism och machotänkande.
- Som ung tror man att det bara är en karriär på företag eller i domstol som gäller för jurister. Det finns så mycket annat. Lyft fram MR-organisationerna!

Mer kritiskt tänkande på Juristprogrammet

För att stärka juriststudenternas kritiska tänkande och vetenskapliga förhållningssätt genomförs en rad ändringar i Juristprogrammet vid Stockholms universitet. Genomförandet av ändringarna kommer påbörjas VT 2018 för obligatoriska kurser och VT 2019 för specialkurser och berör såväl nyantagna som befintliga studenter. Reformen är en pågående process som kommer att ta flera år innan den är klar.

Redan 2012 påbörjades reformer av Juristprogrammet, vilka bland annat medförde ett större inslag av praktiska moment i utbildningen samt att kursordningen och längden på vissa kurser förändrades. Reformen innebar däremot inga större förändringar av innehållet i utbildningen. Efter Högskoleverkets kritik 2012 mot Stockholms universitet genomfördes snabbt viktiga förändringar inte minst för att stärka progressionen i utbildningen.

En granskning av innehållet i sluttentorna i samtliga obligatoriska kurser från 2015 gav vid handen att alltför stort fokus låg på att kontrollera studenternas detaljkunskaper om gällande rätt och förmåga att tillämpa rättsdogmatisk metod. Mer allmänna och externa perspektiv på juridiken eller sådana perspektiv som är såväl externa som interna saknades. Exempel på sådana perspektiv är: rätten som ett språkfilo-

sofiskt fenomen, rättens roll i samhället, rätten i förhållande till andra vetenskapliga discipliner, olika rättstraditioner, globaliseringens roll, demokrati, legalitet och legitimitet samt lagtolkning och rättsbildning. För att stärka studenternas förmåga till ett vetenskapligt och kritiskt förhållningssätt beslutade fakultetsnämnden i september 2016 att minst 30 procent av betyget på varje kurs ska baseras på examination av sådana frågeställningar.

– Vi behöver kritiskt tänkande jurister som kan se rättsfrågor i ett större sammanhang och kan förstå rättens orsaker och konsekvenser. Det är juristens roll att kritiskt granska samhället. Förståelsen för dessa samband är en förutsättning för juristens integritet gentemot omgivande samhälle. En stor del av utbildningen ska även framgent ligga på att utbilda studenterna i gällande rätt, men idag ligger alltför stort fokus på detaljkunskaper, säger Jonas Ebbesson, juridiska fakultetens dekan.

En del i detta förändringsarbete är att påtagligt öka andelen disputerad personal i undervisningen.

– Det är bra att vi har lärare från det praktiska rättslivet. Men vi bör använda dem på ett bättre sätt. De ska bidra med erfarenheter från sin yrkesverksamhet och ge en bild av hur

de juridiska kunskaperna tillämpas i praktiken. Däremot ska de inte användas för den teoretiska och metodologiska undervisningen eller för undervisningen om exempelvis rättens strukturer, säger Jonas Ebbesson.

Särskilda medel har avsatts till lärare som vill skriva läroböcker med större fokus på ett kritiskt och vetenskapligt förhållningssätt till juridiken. Dessutom har det avsatts strategiska medel för att utveckla nya utbildningsmetoder.

En översyn har genomförts av alla obligatoriska kurser på Juristprogrammet i syfte att öka inslagen av kritiska och principiella förhållningssätt till juridiken. Översynen ska också syfta till att stärka integrationen mellan kurserna. Det framhålls särskilt att studenterna redan på Juridisk introduktionskurs ska få en inblick i de mer allmänna perspektiven på juridiken. Översynen har redan medfört förändringar i utbildningsplaner och kursplaner och det kommer att märkas allt tydligare i undervisningen.

– Genom att lära ut inte bara ”hur” utan också ”varför” kommer den pedagogiska kvaliteten på juristprogrammet i Stockholm att förbättras, säger Jonas Ebbesson.

Till grund för de genomförda förändringarna ligger ett beslut i Fakultetsnämnden från den 6 september 2016.

Under september har det Internationella kansliet stått värd för tre olika besök från redan existerande och framtida partneruniversitet: China University of Political Science and Law, Erasmus Universiteit Rotterdam och University of Liège.

Syftet med dessa besök är att ge våra kollegor från partneruniversitetet en bra bild av Stockholms universitet och Juridicum, knyta närmare kontakter med deras nyckelpersoner och samtala kring hur ett samarbete kan utvecklas och innefatta mer än bara studentutbytesaktiviteter.

Det finns bland annat önskemål om samarbete på masternivå i form av gemensamma masterprogram, så kallade joint degrees eller double degrees. För närvarande kan Stockholms universitet inte delta i den formen av samarbete, men det pågår en utredning centralt för att se om det kan bli möjligt i framtiden. Det finns också ett intresse för utbyte av lärare/professorer samt gästforskning, gästföreläsningar, gemensamma konferenser, short courses och summer courses.